

Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia z SPE

Prowadzące:

mgr Aneta Ciemiecka – surdotyflopedagog.

mgr Katarzyna Jankowska – neurologopeda

Sierpc 05.04.2017 rok

NAJCZĘSTSZE PRZYCZYNY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH:

I ZABURZENIA ROZWOJOWE – Niepełnosprawność

- Obejmują m.in.: niesłyszenie, niedosłyszenie, niewidzenie, niedowidzenie, niepełnosprawność ruchowa w tym afazja, niepełnosprawność intelektualną, autyzm, zespół Aspergera, niepełnosprawności sprzężone, choroby przewlekłe, niedostosowanie społeczne, zagrożenie niedostosowaniem społecznym.
- Uczniowie z takimi zaburzeniami wymagają stosowania specjalnej **organizacji nauki - treści, metod i warunków pracy,**

Definicja niepełnosprawności

- Nie istnieje powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Sam termin nie jest jednak do końca jednoznaczny. Światowa organizacja zdrowia (WHO) wprowadza następujące pojęcia niepełnosprawności, uwzględniając stan zdrowia człowieka:
- **Niesprawność** (impariment) – każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w
 - budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem
 - psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym
- **Niepełnosprawność** (disability)- każde ograniczenie bądź niemożność wynikające z niesprawności prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka.
- [\[1\]](#) “International Classification of Impariments Disabilities and Handicaps” World Health Organisation, Geneva1980r.
-

- **Definicja ogólna (medyczna)**

- Niepełnosprawną jest osoba, której stan fizyczny (i) lub psychiczny, trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.
- uszkodzeń.
- W polskim prawie „osoba niepełnosprawna” pojawiła się w 1982r. w Uchwale Sejmu w sprawie inwalidów i osób niepełnosprawnych. W następnych latach podejmowano wiele prób zdefiniowania tego pojęcia. Efektem tych prób była definicja opracowana przez specjalistów powołanych przez Pełnomocnika ds. osób Niepełnosprawnych w następującym brzmieniu:

- „ Niepełnosprawną jest osoba, której stan fizyczny /lub/ psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnienie zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z przyjętymi normami prawnymi i społecznymi”.

Orzeczenie o niepełnosprawności dla potrzeb społecznych (Powiatowe zespoły orzekania o niepełnosprawności)

- **Symbole przyczyn niepełnosprawności:**
- 01-U - upośledzenie umysłowe;
- 02-P - choroby psychiczne;
- 03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04-O - choroby narządu wzroku;
- 05-R - upośledzenie narządu ruchu;
- 06-E - epilepsja;
- 07-S - choroby układu oddechowego i krążenia;
- 08-T - choroby układu pokarmowego;
- 09-M - choroby układu moczowo-płciowego;
- 10-N - choroby neurologiczne;
- 11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego.
- 12 – C całościowe zaburzenia rozwoju

Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez PZON w Sierpcu

Symbol niepełnosprawności	razem	Do 3 lat	4-7	8-16
01-U	6	1	1	4
02 -P	2	0	0	2
03 – L	15	7	5	3
04 - O	15	3	3	9
05 – R	17	3	4	10
06 - E	11	1	7	3
07 – S	15	6	3	6
08 - T	1	0	0	1
09- M	8	4	2	2
10 - N	24	12	4	8
11 – I	17	3	7	7
12 - C	22	1	5	16
	153		Dane PCPR Sierpc Dzięki uprzejmości	p. Dyrektor A Gorczycy

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydawane przez Zespoły Orzekające przy Publicznych Poradniach P-P (dla potrzeb oświatowych)

- niesłyszającym, słabosłyszającym,
- niewidomym, słabowidzącym
- z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym
- z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi.
- Zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- Niedostosowanych społecznie

NAJCZĘSTSZE PRZYCZYNY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH:

II ODCHYLENIA ROZWOJOWE –inteligencja niższa niż przeciętna.

III SPECYFICZNE TRUDNOŚCI W UCZENIU SIĘ – termin dotyczący zaburzeń pojawiających się u uczniów o prawidłowym rozwoju umysłowym, a nierzadko u dzieci bardzo zdolnych.

dysleksja

- dysortografia –dysgrafia
- dyskalkulia
- dzieci zdolne
- dzieci przewlekle chore
- dzieci powracające z zagranicy
- dzieci w sytuacjach traumatycznych i kryzysowych
- dzieci zaniedbane środowiskowo

Dostosowanie wymagań do specjalnych potrzeb edukacyjnych – warunki zewnętrzne

- zapewnienie odpowiedniej akustyki** pomieszczenia, -
posadzenie ucznia w pierwszej ławce, z dala od okna,
- odpowiednie ustawienie ławek** w sytuacji dziecka poruszającego się na wózku,
- **odrębne pomieszczenie dla dzieci chorych** np.. na epilepsję czy cukrzycę, itp..)

Dostosowanie wymagań do specjalnych potrzeb edukacyjnych – warunki edukacyjne

- Dostosowanie sposobu komunikacji
- Wydłużenie czasu pracy
- Zmianą form aktywności (metody podające, aktywizujące)
- Dzielenie materiałów na mniejsze partie
- Odwoływanie do konkretnego
- Stosowanie metody pogłębienia – wielozmysłowe poznawanie
- Dostarczanie odpowiedniej ilości bodźców
- Zastosowanie dodatkowych środków dydaktycznych i środków technicznych (opatrzenie filmu w tekst pisany)
- Stosowanie zróżnicowanych kart pracy do samodzielnego rozwiązywania

Dziecko z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

- Dziecko niepełnosprawne intelektualnie w wyniku oddziaływania wielu czynników lub uszkodzeń centralnego układu nerwowego ma utrudniony i zaburzony poziom
 - **spostrzegania**
 - **uwaga**
 - **pamięć logiczna**
 - **zaburzone myślenie abstrakcyjne, słowno-pojęciowe.**
- Ich rozwój bardzo często zatrzymuje się na poziomie myślenia
 - **konkretno - obrazowego.**
 - **myśleniem przyczynowo-skutkowym**
- **Emocje** uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim charakteryzują się sztywnością oraz małym zróżnicowaniem

W pracy z dzieckiem niepełnosprawnym w stopniu lekkim nauczyciel powinien zwrócić szczególną uwagę na:

- uczenie się w **indywidualnym tempie**
- **ograniczenie instrukcji słownych** na rzecz wprowadzania słowno – pokazowych.
- **stosowanie wielu powtórzeń** udzielanych instrukcji i stałe utrwalanie pamiętanych treści
- **stały nadzór**, gdyż uczniowie ci szybciej się nudzą,
- **pochwały, zachęty, nagrody**. Ważne jest nieustanne motywowanie

- **stosujemy pracę na konkretach** z uwzględnieniem krótkotrwałych okresów koncentracji,
- **kierujemy krótkie i zrozumiałe polecenia,**
- **uatrakcyjniamy wizualnie** materiał podawany etapami,
- korzystamy z różnych pomocy dydaktycznych,
- uwzględniamy **wolne tempo** uczenia się,
- **dajemy więcej czasu** na opanowanie materiału,
- **materiał dzielimy** na mniejsze partie,
- stosujemy **pytania naprowadzające**, wyjaśniamy polecenia podczas sprawdzianów,
- zwracamy szczególną uwagę na **odróżnianie istotnych treści**, np. podkreślamy markerem rzeczy ważne do zapamiętania
- uwzględniamy w ocenie **wkład pracy** w wykonanie ćwiczenia,
- stosujemy **różnorodne form wzmocnień pozytywnych** w celu zwiększenia motywacji do nauki,
- **unikamy trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć,**
- **często odwołujemy się do konkretnego przykładu**

- **omawianie niewielkich partii materiału**
i o mniejszym stopniu trudności
- **pozostawianie więcej czasu** na jego utrwalenie
- szerokie stosowanie zasady pogłębłości
- zadawanie do domu tyle, ile uczniów jest w stanie wykonać samodzielnie
- zajęcia dodatkowe w ramach zespołu
dydaktyczno-wyrównawczego, gdzie należy oprócz wyjaśniania bieżących zagadnień programowych usprawniać funkcje poznawcze (procesy intelektualne i percepcyjne)
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy

W pracy z dzieckiem niepełnosprawnym w stopniu lekkim nauczyciel powinien zwrócić szczególną uwagę na:

- **wsparcie rodziców**, psychoedukację i pomoc ze strony placówki edukacyjnej w radzeniu sobie z pojawiającymi się trudnościami wychowawczymi
- **wzmacnianie procesu** uczenia się poprzez stosowanie metod aktywizujących
- **wdrażanie uczniów do samodzielności**
- **motywowanie** do pracy
- **systematyczne ocenianie efektów uczenia się**
- **umożliwienie osiągnięcia sukcesu**
- **budowanie wiary** we własne możliwości

Ocenianie

- W ocenianiu należy położyć nacisk na ocenę jako **środek pozytywnego wzmocnienia osiągnięć** ucznia.
- Ocena powinna dotyczyć konkretnych umiejętności i wiadomości, a także **względniać wkład pracy ucznia.**

Dostosowania wymagań edukacyjnych dla uczniów z obniżonymi możliwościami intelektualnymi. Sposoby postępowania i formy pomocy:

- dostosowanie procesu dydaktycznego i wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia – na podstawie opinii poradni psychologiczno - pedagogicznej
- udział w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych, dydaktyczno – wyrównawczych, tworzenie klas terapeutycznych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszania trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych
- dostrzeganie mocnych stron, pozytywnych działań, starań w zakresie wyrównywania braków – w celu budowania pozytywnej samooceny i motywowania do nauki

Uczniowie
słabowidzący

W pracy z dzieckiem słabowidzącym należy wiedzieć:

- na ile dziecko widzi i w jakich warunkach**
- co należy zrobić, aby poprawić warunki funkcjonowania wzrokowego (np.. ćwiczenia usprawniające widzenie)**
- czy i jakie prowadzić zajęcia usprawniające pozostałe zmysły**

Uczniowie słabowidzący:

uszkodzenie widzenia obwodowego (widzenie lunetowe) – uczeń potrafi czytać drobny druk, ale ma problem z poruszaniem się w przestrzeni, nie czyta map)

uszkodzenie widzenia centralnego (zmniejszenie ostrości wzroku)
– uczeń swobodnie się porusza, ma problem z czytaniem, pisanem, odróżnianiem małych elementów

Dodatkowo może przeszkadzać: mroczki, oczopląs, zaburzenia w adaptacji do zmiennego oświetlenia, daltonizm.

W pracy z uczniem słabowidzącym należy:

- **wiedzieć o potrzebie i umożliwić uczniowi korzystanie ze specjalistycznych pomocy (np.. dodatkowe oświetlenie, lupy, folie optyczne, lupy na statywie, ręczne z dużym polem widzenia, książki elektroniczne, bądź nagrana z lektorem, pulpit ruchomy, papier z pogrubioną linią, książki z powiększonym drukiem, deska z klipsem stabilizująca))**
- posadzić ucznia blisko nauczyciela i tablicy
- sprawdzić jakiej wielkości litery dziecko widzi
- zapoznać się z rodzajem wady wzroku
- zadbać o kontrast kredy i tablicy
- zadbać o stałość przedmiotów w klasie
- pozwalać podchodzić do tablicy i do eksponowanych przedmiotów
- pamiętać, że oprócz tego, że uczeń słabo widzi może mieć zaburzoną orientację przestrzenną i wyobraźnię
- różnicować formy odpowiedzi – przewaga ustnych

- **istotne miejsca na terenie szkoły powinny być oznaczone (np. przykleić żółty pasek)**, tj. wejścia do klas, początek schodów, słupy na korytarzu itp.; umieścić poręcze przy schodach i na ścianach o kolorze kontrastującym ze ścianami
- uczeń powinien siedzieć w taki sposób, aby jego oczy znajdowały się dokładnie **na wprost czytanego tekstu czy też monitora** (stosowanie podkładek pod książki oraz ruchomych monitorów)
- **Blat ławki powinien być matowy** (bez błyszczących elementów), można umieścić podkładkę antypoślizgową, aby nie spadały przedmioty i kartki z ławki
- **dostosowanie kroju wielkości i grubości czcionki** (uczeń z ograniczonym polem widzenia może wybierać czcionkę nie pogrubioną: A, B, M, 8, H, 3 natomiast uczeń z obniżoną ostrością raczej pogrubioną: **A, B, M, 8, H, 3**)
- **dostosowanie tła tekstu stosując zasadę kontrastu barw** np. poprzez zakreślacze, okienko - typoskop, oraz dostarczać informacji dotykowej (uwypuklone litery, wzory)
- udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) **w wersji**

- zwracanie uwagi na **szybką męczliwość ucznia** związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji
- umożliwienie uczniowi **korzystania z komputera** na lekcji i urządzeń elektronicznych wspomagających ucznia słabowidzącego
- w geometrii należy wprowadzać **uproszczone konstrukcje**
 - niechęć do pracy wzrokowej, drażliwości, krótkiego czasu koncentracji uwagi, zwiększonej męczliwości, trudności z wykonywaniem codziennych czynności.

Uczniowie słabostyszący

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb słabosłyszących

- **zapewnić dobre oświetlenie klasy** oraz miejsce dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela (od 0,5 do 1.5 m), którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust.
- **nauczyciel mówiąc do całej klasy**, powinien stać w pobliżu dziecka zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, to utrudnia dziecku odczytywanie mowy z jego ust
- **trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie**, eliminować zbędny hałas. Zakłócenia stanowią problem dla uczniów z aparatami słuchowymi, ponieważ są wzmacniane przez aparat
- **należy upewnić się czy polecenia kierowane do całej klasy** są właściwie rozumiane przez dziecko niedosłyszące. W przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie, używając prostego, znanego dziecku słownictwa.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb słabosłyszących

- uczeń z wadą **słuchu ma trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności**
- w czasie lekcji **wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy** (m.in. zapisanie nowego tematu, nowych i ważniejszych słów, dat na lekcji historii itp.)
- można przygotować uczniowi z niedosłuchem **plan pracy na piśmie** opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopią i udostępniali je koledze
- - stopień i charakter niedosłuchu
- poziom rozumienia, stopień rozwoju mowy, (zasób opanowanego słownictwa, zdolność do odczytywania mowy z ust)
- Dyktanda przeprowadzać indywidualnie- wskazane jest wolne dyktowanie
- Czytając lektury – wyznaczyć ważniejsze fragmenty
- - skupić się na usprawnianiu rozumienia tekstu a nie tempa

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb słabosłyszących

- **nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do dziecka niesłyszącego**, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu
- **z uwagi na wolne tempo czytania, dziecko potrzebuje więcej czasu** na przeczytanie całej książki, dlatego z pomocą rodziców czyta całą lekturę lub tylko wskazany rozdział. Dla ułatwienia zrozumienia treści nauczyciel może podać pytania pomocnicze, na które dziecko powinno przygotować odpowiedzi – czytając wcześniej lekturę
- dziecko czytając lekturę, krótkie opowiadanie – **może założyć swój słowniczek niezrozumiałych zwrotów**
- **pisanie ze słuchu jest najtrudniejszą formą pisania**, a szczególnie dla dziecka z zaburzonym słuchem i nieprawidłową wymową, dlatego też należy stosować ćwiczenia w pisaniu ze słuchu tylko wyrazów lub zdań, wcześniej z dzieckiem utrwalonych, w oparciu o znane mu słownictwo. Jeżeli pisanie ze słuchu sprawia dziecku niedosłyszącemu duże trudności można je zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu

Ocenianie

- - rodzaj ubytku słuchu
- wysiłek ucznia
- błędy artykulacyjne, gramatyczne, nie powinny wpływać na ocenę
- o sprawdzianach i klasówkach uczniów powinien być poinformowany z wyprzedzeniem
- zwracanie uwagi czy dziecko ma włączony aparat słuchowy i czy jest on sprawny

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją

- Niepełnosprawność ruchowa zwykle ogranicza nie tylko możliwości lokomocyjne i manipulacyjne jednostki, ale także jej doświadczenia poznawcze, kontakty społeczne i możliwości samorealizacji w różnych dziedzinach życia. Wynika to z faktu, że to dzięki umiejętnościom ruchowym oraz zdolności ich przetwarzania na nowe czynności człowiek może dostosowywać się do środowiska i czynnie na nie oddziaływać. Aktywność ruchowa pozwala mu przeobrażać rzeczywistość zgodnie z własnymi zamierzeniami i realizować swoje plany, dając możliwość bycia samodzielnym i kreatywnym. Grupa dzieci z niepełnosprawnością ruchową jest bardzo zróżnicowana ze względu na etiologię i rodzaj schorzenia oraz zakres dysfunkcji, które determinują stopień obniżenia sprawności motorycznych i psychofizyczne możliwości podejmowania własnej aktywności

- Poziom ich funkcjonowania zależęć będzie od:
- rodzaju uszkodzenia (dotyczące ośrodkowego lub obwodowego układu nerwowego), okresu, w którym doszło do niepełnosprawności (wrodzona lub nabyta);
- stopnia niepełnosprawności (lekka, umiarkowana czy znaczna).
- 150 Wśród schorzeń najczęściej powodujących niepełnosprawność ruchową u dzieci wymienić należy:
 - 1) mózgowe porażenie dziecięce (mpdz),
 - 2) dystrofie postępujące mięśni,
 - 3) przepuklinę oponowo-rdzeniową, 4)
 - skrzywienie boczne kręgosłupa, 5)
- i inne, w tym: wrodzoną sztywność stawów, choroby nerwowo-mięśniowe (w tym rdzeniowy zanik mięśni, neuropatie, miopatie), fakomatozę, kolagenozę, nowotwory kości, martwicę kości, miastenię, osteoporozę, polineuropatię, porażenie splotu ramiennego, wady stóp, wodogłowie, wrodzoną łamliwość kości, oraz amputacje

Uczniowie z zaburzeniami rozwoju mowy (ORM, afazja, wady wymowy, niepełność mowy

- Możliwe formy pomocy
- - terapia logopedyczna na terenie szkoły i /lub/ poradni
- - dostosowanie wymagań edukacyjnych ucznia do możliwości na podstawie opinii poradni psych – ped.
- - wspieranie ucznia w związku z ryzykiem trudności w funkcjonowaniu emocjonalno - społecznym

Uczniowie z poważnymi zaburzeniami w komunikowaniu się

- Termin uczniowie z poważnymi zaburzeniami w porozumiewaniu się obejmuje kilka grup dzieci:
 - - **grupa ekspresji językowej** tzn. tych, którzy słyszą i rozumieją mowę, jednak nie mogą jej używać jej w ogóle i do ekspresji potrzebują alternatywnych form języka
 - - **grupa języka alternatywnego** której przedstawiciele mają problem zarówno z rozumieniem mowy jak też z językową ekspresją werbalną. Aby porozumiewać się z nimi językowo dla całego procesu trzeba ustanowić język alternatywny: formę komunikacji dzięki której osoby te naucza się rozumieć przekaz innych i na bazie tej umiejętności same zaczną jej używać
 - - **grupa wsparcia językowego:** są w niej dzieci i młodzież, które rozumieją mowę i podejmują próby mówienia, jednak przekaz werbalny nie jest zrozumiały i adekwatny do potrzeb oraz możliwości poznawczych i społecznych dziecka. Dla nich język alternatywny ma stanowić uzupełnienie lub wsparcie języka mówionego

Zespół Aspergera

- wspieramy rozwój umiejętności rozpoznawania i rozumienia emocji nazywając w sposób adekwatny do wieku ucznia mimikę, gesty, mowę ciała;
- unikamy dotykania dziecka nadwrażliwego na dotyk;
- wydajemy polecenia używając krótkie komunikaty;
- zadania na lekcji dzielimy na wieloetapowe, krótsze części;
- wyznaczamy mniejszą ilość zadań do wykonania;
- wydłużamy czas sprawdzianów;
- sprawdzamy, czy niezbędne instrukcje uczeń zapisał w zeszycie;
- chwalimy ucznia tak często, jak tylko to możliwe;
- wykorzystujemy mocne strony ucznia, np. zainteresowania;
- zadajemy krótsze prace domowe;
- wyjaśniamy metafory i wyrazy wieloznaczne;
- używamy prostego, jednoznacznego języka, unikamy ironii, dowcipów, idiomów, przenośni.

Dyskalkulia

- **oceniaamy przede wszystkim tok rozumowania**, a nie techniczną stronę liczenia. Uczeń ma, bowiem skłonność do przestawiania kolejności cyfr w liczbie i przez to jej zapis jest błędny.
- **Zły wynik końcowy wcale nie świadczy o tym, że dziecko nie rozumie zagadnienia**
- **prześledzeniu toku rozumowania** w danym zadaniu i jeśli jest on poprawny - wystawienie uczniowi oceny pozytywnej
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy

Dysgrafia

- **Dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzania wiedzy, a nie treści.** Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólne, takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne. Np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytac ustnie z tego zakresu materiału.
- **wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego,** pisma na maszynie, komputerze, zwłaszcza prac obszernych (wypracowań, referatów)
- **nie krytykować estetyki pisma, nie oceniać negatywnie wobec klasy**

Dysortografia

- dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzania i oceniania wiedzy z tego zakresu
- robić sprawdziany polegające na uzasadnianiu pisowni wyrazów, odwołując się do znajomości zasad ortograficznych,
- oceniać odrębnie merytoryczną stronę pracy i odrębnie poprawność pisowni, nie wpisując tej drugiej oceny do dziennika
- dysortografia nie uprawnia do zwolnienia ucznia z nauki ortografii i gramatyki
- należy pozwolić uczniom na korzystanie ze słowników ortograficznych podczas pisania wypracowań, prac klasowych
- nie krytykować i nie oceniać negatywnie wobec klasy za błędy ortograficzne, fonetyczne, interpunkcyjne itd.

Dysleksja

- **kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie** przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów (wolne tempo czytania, słabe rozumienie jednorazowo przeczytanego tekstu może uniemożliwić wykazanie się wiedzą z danego materiału)
- ze względu na **wolne tempo czytania lub/i pisania** zmniejszyć ilość zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużyć czas pracy ucznia.

Dysleksja

- **stosowanie testów wyboru**, zdań niedokończonych, tekstów z lukami – pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania
- wskazane jest **preferowanie wypowiedzi ustnych**, sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału, pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne
- **nagradzać ucznia za poprawę wyników w nauce**,
- **dać uczniowi czas na przygotowanie się do pisania dyktanda** poprzez podanie mu trudniejszych wyrazów, a nawet wybranych zdań, które wystąpią w dyktandzie; można też dawać teksty
- **liberalnie oceniać** poprawność ortograficzną i graficzną pisma
- **oceniać za wiedzę i wysiłek włożony** w opanowanie języka, kłaść większy nacisk na wypowiedzi ustne

Dysleksja

- **nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst**, wskazywać wybrane fragmenty dłuższych tekstów do opracowania w domu
- **dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń**, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu
- starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów
- **czytanie lektur szkolnych lub innych opracowań rozłożyć w czasie**, pozwalać na korzystanie z nagranych lektur
- **uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem**, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu

Dysleksja

- uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr, zapisywaniem reakcji chemicznych itp.
- **oceniać tok rozumowania**, nawet gdyby ostateczny wynik zadania był błędny, co wynikać może z pomyłek rachunkowych
- **oceniać dobrze, jeśli wynik zadania jest prawidłowy, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasna, gdyż uczniowie dyslektyczni często prezentują styl dochodzenia do rozwiązania niedostępny innym osobom, będący na wyższym poziomie kompetencji**

Niedostosowanie społeczne lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym:

- zaznajamiamy uczniów z etapami postępowania i egzekwowanie wykonania zadań;
- wdrażamy uczniów do zachowań moralnych;
- duży nacisk należy też kłaść na afirmację porządku, poznawanie i rozumienie idei oraz norm i wzorów kulturowych;
- stopniujemy trudności;
- dostosowujemy trudności zadań do poziomu intelektualnego ucznia;
- utrwalamy osiągnięcia;
- utrwalenie efektów uzyskanych w toku edukacji.

Choroba przewlekła:

- zapewniamy poczucie bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego,
- pomagamy w pokonywaniu trudności,
- uczymy nowych umiejętności,
- budujemy dobry klimat i przyjazne relacje klasowe,
- przygotowujemy uczniów zdrowych na spotkanie chorego kolegi,
- traktujemy chore dziecko jako pełnoprawnego członka klasy,
- uwrażliwiamy dzieci zdrowe na potrzeby i przeżycia dziecka chorego,
- uwrażliwiamy dziecko chore na potrzeby i przeżycia innych uczniów,
- motywujemy do kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi,
- rozwijamy zainteresowania, samodzielność dziecka,

Zespół nadpobudliwości psychoruchowej - ADHD

- wyznaczamy uczniom konkretnego celu i dzielenie zadań na mniejsze możliwe do zrealizowania etapy,
- wydajemy jasno sprecyzowane polecenia,
- przekazujemy treści w jasnej, prostej i krótkiej formie,
- wzmacniamy wszystkie przejawy pożądanego zachowania,
- pomagamy uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- zmniejszamy materiał przepisywany z tablicy do zeszytu,
- wzmacniamy motywację do nauki,
- poświęcamy dziecku więcej czasu niż innym uczniom,
- zachęcamy do zadawania pytań,
- pobudzamy zainteresowania ucznia,
- angażujemy ucznia w bardzo konkretne działania,
- przypominamy o istniejących regułach,
- wyciągamy konsekwencje po kilku przypomnieniach,
- skupianie uwagi dziecka na tym, co najważniejsze (wyróżnianie kolorem);

- zadajemy prace domowe sformułowane w sposób jasny i przejrzysty,
- zadajemy zadania krótkie i urozmaicone,
- zadajemy do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie,
- dzielimy zadania i prace domowe na mniejsze zadania cząstkowe,
- dzielimy dłuższe sprawdziany na części,
- sprawdzamy stopień zrozumienia wprowadzonego materiału,
- przypominamy o sprawdzianach, testach i pracy domowej;
- stosujemy zrozumiały dla dziecka system pochwał i kar.

Sytuacja traumatyczna:

- umożliwiamy zaliczanie zaległego materiału w późniejszym terminie,
- rozkładamy zaliczany materiał na mniejsze partie,
- przedłużamy czasu pracy ucznia,
- odpytujemy ucznia na osobności, a nie przy całej klasie,
- nie ponaglamy,
- nie krytykujemy,
- nie zawstydzamy,
- nie mobilizujemy stwierdzeniami „jak się postarasz, to będzie lepiej”,
- nie zadajemy do domu obszernych partii materiału do opanowania,
- dbamy o rozwój sfery emocjonalnej takiego ucznia.

Dziękujemy za uwagę.

Zapraszamy za rok